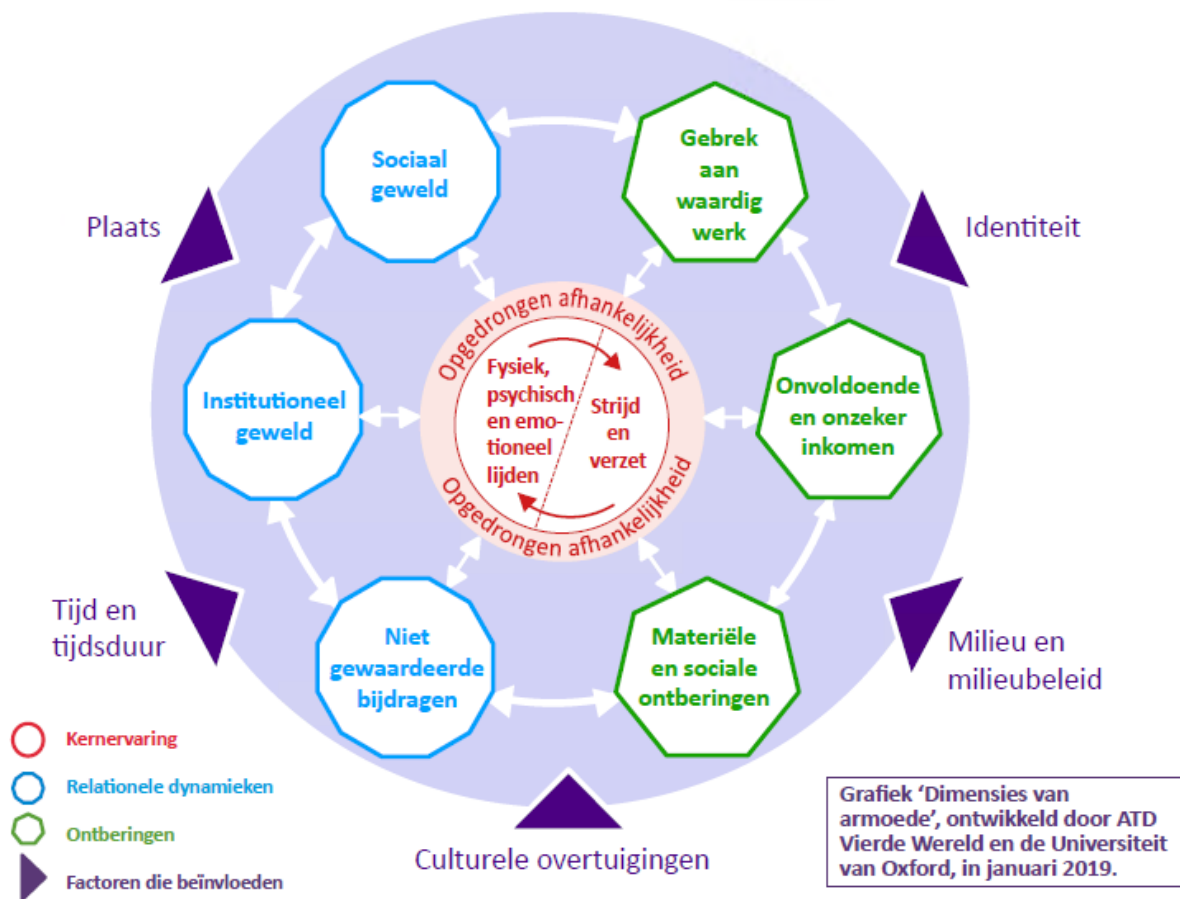

DE VERBORGEN DIMENSIES VAN ARMOEDE

De Verenigde Naties willen in 2030 “armoede beëindigen, overal en in al haar vormen”. Meer en meer zijn internationale organisaties het er over eens dat armoede meer is dan een gebrek aan geld. Om armoede een halt toe te roepen is het nodig dat er met andere kanten van armoede rekening wordt gehouden.

Om de verschillende aspecten van armoede nog beter te begrijpen startte de internationale beweging ATD Vierde Wereld samen met onderzoekers van de universiteit van Oxford in 2016 een onderzoek. Dit onderzoek gebeurde in volgende 6 landen: Bangladesh, Bolivia, Frankrijk, Tanzania, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. Dit onderzoek moest duidelijk maken wat armoede is. Daarom werden de volgende 2 vragen gesteld:

1. Uit welke dimensies bestaat armoede? (Dimensie is een moeilijk woord voor een bepaalde kant van een probleem.)
2. Hoe spelen die dimensies in op elkaar?

Het onderzoek werkte volgens de aanpak van “Kruising van Kennis”. Deze werkwijze zorgt er voor dat mensen in armoede, mensen die beroepshalve werken met mensen in armoede en mensen die armoede bestuderen op gelijkwaardige basis kunnen deelnemen. Iedereen die deelneemt is een medeonderzoeker. Iedereen bezit ook kennis: kennis vanuit je levenservaring, kennis vanuit de actie en kennis uit onderzoeken over armoede. Bij “kruising van kennis” wordt er eerst kennis opgebouwd door in groep na te denken met mensen met gelijke kennis. In grote groep brengen we die verschillende kennissen bij elkaar. Deze verschillende kennissen verrijken elkaar. Dit noemen we het kruisen van kennis. Zo krijg je nieuwe inzichten over wat het betekent om in armoede te leven. Het onderzoek bracht aan het licht dat armoede uit 9 dimensies en 5 omgevingsfactoren (onderdelen uit de omgeving) bestaat.

Het dagelijks leven van mensen in armoede uit verschillende landen is verschillend. Toch vond het onderzoek negen dimensies en vijf omgevingsfactoren die wereldwijd gelijkaardig zijn. Politici en instanties spraken tot nu toe weinig of niet over 6 van deze dimensies. Voor hen waren ze verborgen. Drie van deze dimensies vormen de kernervaring van armoede. Deze dimensies zeggen wat armoede in wezen is. Drie dimensies spreken over de relaties tussen mensen. Daarom noemen we ze relationele dimensies.

Eerste groep: kernervaring (zegt wat armoede in wezen is)

Opgedrongen afhankelijkheid: Je verliest de controle over je eigen leven. Je hebt weinig keuzevrijheid doordat je sterk afhankelijk bent van anderen.

Fysiek, psychisch en emotioneel lijden: In armoede leven betekent dat je lichamelijke klachten hebt (fysiek lijden). Je voelt je verdrietig, kwaad, machteloos (emotioneel lijden) en je voelt je niet goed in je vel (psychisch lijden).

Strijd en verzet: Mensen in armoede strijden voortdurend om te overleven. De ontbering, het geweld en gebrek aan erkenning en waardering die armoede met zich meebrengt zorgen dat mensen in armoede lijden. Daartegen reageren mensen in armoede en ze verzetten zich tegen deze situaties.

Tweede groep: relationele dynamieken (spreekt over relaties tussen mensen)

Institutioneel geweld: Nationale en internationale overheden geven geen gepast en respectvol antwoord op de noden en levensomstandigheden van mensen in armoede. Daardoor worden mensen in armoede vernederd en schade toegebracht. Mensen in armoede worden zo onzichtbaar gemaakt.

Sociaal geweld: mensen in armoede worden door hun medemensen en door andere groepen in de samenleving scheef bekeken. Ze worden door andere sociale klassen slecht behandeld omdat ze arm zijn.

Niet gewaardeerde bijdragen: De kennis en vaardigheden van mensen in armoede worden bijna niet opgemerkt, erkend of gewaardeerd. Vaak vindt men dat mensen in armoede onbekwaam zijn. Dit klopt niet.

Derde groep: ontberingen (gemis, gebrek)

Gebrek aan waardig werk: Het gaat hier over het feit dat het moeilijk is om een goede job te vinden: een job die eerlijk betaalt, een job die veilig is, een job die waardig is. Er is een gebrek aan jobzekerheid, een regelmatige job. Deze ervaring komt overal in de wereld veel voor.

Onvoldoende en onzeker inkomen: Het inkomen is onvoldoende om de basisnoden te vervullen. Daarnaast stelt je inkomen je niet in staat om aan sociale verplichtingen te voldoen. Doordat je inkomen te klein is, stel je je gezin bloot aan stress. Het gezin kan zich niet in goede leefomstandigheden ontplooiën.

Materiële en sociale ontberingen: Om een waardig leven te leiden is het nodig dat je bepaalde diensten en goederen kan gebruiken. Doordat je arm bent, heb je daar geen toegang toe en kan je niet deelnemen aan het sociale leven.

Alle dimensies vind je terug in alle landen en alle leefsituaties van mensen in armoede. Ze komen echter niet overal in dezelfde mate terug of in dezelfde vorm. Vijf factoren beïnvloeden de dimensies.

Plaats: Het feit of je in een grote stad, een gemeente of op het platteland woont speelt een rol.

Ook **tijd en tijdsduur** zijn bepalend: hoe lang heb je ervaring met armoede, heel je leven of nog maar kort, sinds je kindertijd of als volwassene of op oudere leeftijd?

De **culturele overtuigingen** zijn belangrijk: wordt armoede gezien als je eigen schuld of als een gevolg van politieke keuzes.

Daarnaast is **identiteit (wie je bent)** ook belangrijk: word je gediscrimineerd omdat je een man of vrouw bent, word je anders benaderd omwille van je etnische achtergrond (van welk volk of land je afkomstig bent) of omdat je homofiel of lesbisch bent? Vaak komt deze discriminatie nog eens bovenop de armoede.

Tenslotte is er het **milieu en milieubeleid**: ben je al dan niet slachtoffer van klimaatverandering, de bodem waarop je leeft en werkt die minder goed wordt, vervuiling en bijhorende maatregelen.

“De methodes die meestal worden gebruikt om extreme armoede te meten (...) vertellen ons dat extreme armoede al lang uitgeroeid is in de meeste OESO-landen (*OESO = Organisatie voor Economische en Sociale Ontwikkeling, het gaat vooral over rijke landen*). Deze conclusie staat haaks op wat mensen met armoede-ervaring vertellen over hun leven. Het weerspiegelt de ontoereikendheid van deze meetmethodes. Het onderzoek van ATD Vierde Wereld en de Universiteit van Oxford maakt voor de eerste keer een brug tussen de kloof in de manier van meten van armoede in arme en rijke landen.”
Uittreksel uit de speech van Miguel Angel Gurría, Algemeen Secretaris van de Oeso, op de internationale conferentie georganiseerd door de OESO en ATD Vierde Wereld op 10 mei 2019 in Parijs.

“ Wat ik echt treffend vind, is dat een aantal zaken uit het onderzoek overeenkomen met sommige van de meest baanbrekende bevindingen in de wereld van de wetenschap. Bijvoorbeeld, de meeste bekende neurobiologen leggen, met hun eigen onderzoeksinstrumenten, de nadruk op emoties die in de resultaten van dit onderzoek centraal staan.” **Jean Paul Moatti, lid van de Verenigde Naties Globale Duurzame Ontwikkelingsrapport Expertengroep, uittreksel van zijn speech op de OESO- conferentie op 10 mei 2019 in Parijs**

Het volledige rapport (in het Engels) kan gedownload worden via https://www.atd-fourthworld.org/wp-content/uploads/sites/5/2019/05/Dim_Pauvr_eng_FINAL.pdf

ATD Vierde Wereld, Victor Jacobsaan 12, 1040 Etterbeek

www.atd-vierdewereld.be

contact@atd-vierdewereld.be